



## בבית המשפט העליון

רע"א 3802/22

לפני: כבוד השופט נ' סולברג  
כבוד השופטת ד' ברק-ארז  
כבוד השופטת ר' רונן

המבקשת: בוקינג קום ישראל הזמנות למלונות אונליין  
בע"מ

נגד

המשיבים: 1. ציון צבר  
2. רבקה צבר

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 19.5.2022 ברת"ק 10589-04-22 שניתנה על-ידי כבוד השופטת א' כהן – סג"נ

בשם המבקשת: מר אבי יור

בשם המשיבים: בעצמם

### פסק-דין

השופט נ' סולברג:

1. בקשת רשות לערער על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, מיום 19.5.2022, ברת"ק 10589-04-22 (השופטת א' כהן – סג"נ), שבה נדחתה בקשת רשות ערעור, שהגישה המבקשת, על פסק הדין של בית המשפט לתביעות קטנות בהרצליה, מיום 15.3.2022, בת"ק 20390-12-21 (השופט י' ברכיה).

רקע עובדתי

2. המשיבים, ציון ורבקה צבר (להלן: צבר), הגישו תביעה לבית המשפט לתביעות קטנות. בכתב התביעה נטען, כי בעקבות ביטולן של שתי הזמנות אירוח, שהוזמנו באמצעות אתר Booking.com, נגרמו לצבר נזקים בסך של 33,800 ₪. שם הנתבעת,

המצוין בכתב התביעה, הוא "בוקינג.קום (Booking.com)". ביום 30.12.2021 הגישה המבקשת, חברה ישראלית בשם "בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ" (להלן: בוקינג ישראל), הודעה לבית המשפט, ובה נטען, כי הנתבעת ששמה מתנוסס בפתיח לכתב התביעה, היא "בוקינג.קום", ועל כן, ניתן להניח כי כוונת צבר היתה לתבוע את מפעילת אתר האינטרנט Booking.com, שבאמצעותו בוצעו ההזמנות מושא התביעה. מפעילת האתר, כך נטען, איננה בוקינג ישראל, כי אם חברה אחרת, חברה העונה אף היא לשם 'בוקינג.קום', מקום מושבה בהולנד, ושמה המלא הוא Booking.com B.V. (להלן: בוקינג העולמית). בוקינג ישראל הוסיפה וטענה, כי אמנם בכתב התביעה צוין, בנוסף למענה ההולנדי של בוקינג העולמית, גם מענה של בוקינג ישראל, אך אם התביעה הוגשה נגד בוקינג העולמית, הרי שבוקינג ישראל אינה 'נציגתה', היא אינה כתובת להמצאת כתבי בי-דין עבורה, ולא מוסמכת לנהל הליך משפטי בשמה. צבר הגישו את תגובתם להודעה, וביום 3.2.2022, ניתנה החלטה נוספת של בית המשפט לתביעות קטנות, ובה נקבע כי "הצדדים מוזמנים לדיון [...]". הדיון יעסוק בשאלה מי האישיות המשפטית אליה יש להמציא את כתב התביעה בתיק זה". בוקינג ישראל לא התייצבה לדיון, אולם נוכח העדרה של אסמכתא, המאשרת כי קיבלה את הזימון לדיון, הוחלט כי בשלב זה, "לא ניתן יהיה להתקדם בתיק". נקבע אפוא, כי "הנתבעת תגיש את כתב הגנתה עם כל הטענות [העומדות] לרשותה עד ליום 1.3.2022". ביום 27.2.2022 הגישה בוקינג ישראל הודעה נוספת, ובה נמסר כי היא אינה נתבעת בתיק, וכי אין בכוונתה להגיש כתב הגנה, או להתייצב לדיון. כמו כן נטען, כי "ככל [שצבר סבורים שבוקינג ישראל] היא הנתבעת הרלוונטית להליך דנו [...] על [צבר] לתקן את כתב התביעה כך [שבוקינג ישראל] תהא הנתבעת". בהחלטה מיום 28.2.2022, נקבע כי "כל טענות הצדדים יידונו בדיון הקרוב".

3. ביום 15.3.2022 התקיים דיון שני בתיק. גם אליו, לא ראתה בוקינג ישראל להתייצב. בו ביום ניתן פסק הדין של בית המשפט לתביעות קטנות. בפסק הדין נקבע, כי "בנסיבות אלו, בהן הנתבעת מודעת להליך זה (היא הגישה תגובה בתיק), כמו כן, היא גם מודעת לדיון היום בהתאם לאישור המסירה הקיים בתיק, והיא לא התייצבה לדיון וגם לא הגישה כתב הגנה, הרי [שצבר] זכאים לקבלת פסק דין לטובתם". נקבע אפוא, כי על בוקינג ישראל לפצות את צבר בגין הנזקים שנתבעו בכתב התביעה, והוכחו על-ידי צבר, בסך של 20,960 ₪. לבסוף צוין, "למעלה מן הצורך ובהתייחס לטענות שהועלו על ידי הנתבעת בענין השאלה האם הנתבעת שבפנינו הינה הגורם הנכון אליה יש להפנות תביעה זו (הנתבעת טענה כי את התביעה יש להפנות לבוקינג העולמית), אבקש להפנות לאמור ברע"א 3690/20 Booking.com.B.V נ' יעקב שלוש, וכן להליך בבית המשפט המחוזי מחוז מרכז, מספר הליך רת"ק 59597-02-20".

החלטת בית המשפט המחוזי

4. בוקינג ישראל הגישה בקשת רשות לערער על פסק הדין, לבית המשפט המחוזי. בוקינג ישראל טענה, בין היתר, כי "התביעה במסגרתה ניתן פסק הדין, כלל לא הוגשה נגד [בוקינג ישראל], [...] בנסיבות אלו ברור כי בית המשפט קמא טעה כאשר הוציא תחת ידו פסק דין ממנו ניתן להבין שהנתבעת היא [בוקינג ישראל], ושפסק הדין ניתן נגדה". ביום 19.5.2022 ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי. הבקשה – נדחתה. נקבע, כי "אין אפשרות להתעלם מהחלטה שיפוטית ואחר כך לטעון בפני ערכאת הערעור כי הערכאה הדיונית שגתה [...] משלא הגישה [בוקינג ישראל] כתב הגנה ולא התייצבה לדיון מתוך מודעות, אין [לבוקינג ישראל] להלין אלא על עצמה".

#### מכאן בקשת הרשות לערער שלפני.

תמצית טענות הצדדים

5. בוקינג ישראל, שבה וטוענת כי התביעה כלל לא הוגשה נגדה. משכך, ומשלא נקבע באופן פוזיטיבי – באף שלב לאורך ההליך – כי היא הנתבעת בתיק, "אי אפשר לתת פסק דין נגדה ולחייב אותה לשלם את הסכום שנפסק במסגרתו". צבר טוענים מנגד, כי יש לדחות את הבקשה. זאת, בין היתר, בטענה כי "אין ספק [שבוקינג ישראל] היא אמנם אחד המשרדים של [בוקינג העולמית]", וכך נוכח התנהלות [בוקינג ישראל], אשר "עשתה דין לעצמה", ולא העלתה טענותיה לפני בית המשפט לתביעות קטנות, על אף שלוש הזדמנויות שניתנו לה לשם כך.

דיון והכרעה

6. לאחר שעיינתי בבקשת הרשות לערער, בתגובה שניתנה לה, בפסק הדין של בית המשפט לתביעות קטנות, ובהחלטת בית המשפט המחוזי, ובהתאם לסמכותי שלפי תקנה 149(2)(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: התקנות), החלטתי לדון בבקשת הרשות לערער כאילו ניתנה רשות, והוגש ערעור על-פי הרשות שניתנה. לאחר עיון בטענות הצדדים, מזה ומזה, באתי לכלל מסקנה כי דין הערעור – להתקבל. פסק דין אינו יכול להטיל חיוב כספי, המבוסס על עילות התביעה, כלפי מי שאינו נתבע בתיק.

7. בנדון דידן, זהות הנתבעת נותרה עמומה. לא שם הנתבעת, כפי שמופיע בכתב התביעה, ולא המען המצוין, מאפשרים לזהות בבירור נגד מי הוגשה התביעה. שם הנתבעת המצוין בכתב התביעה הוא "בוקינג.קום (Booking.com)"; שמה של בוקינג ישראל הוא "בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ", ואילו שמה של בוקינג

העולמית, אשר לטענת בוקינג ישראל היא הנתבעת בתיק, הוא "Booking.com B.V.". שני השמות יכולים להתאים אפוא, באותה מידה, לשם הנתבעת המופיע בכתב התביעה. העמימות מתחזקת, נוכח העובדה כי מעניהן של שתי החברות צוינו בכתב התביעה; כתובת משרדי בוקינג העולמית בהולנד, ולצדה כתובת משרדי בוקינג ישראל בישראל. זהות הנתבעת נותרה, אם כן, לוטה בערפל, ומחדל זה מונח לפתחם של צבר, שבחרו לנסח את כתב התביעה כפי שנוסח. במצב זה, בהעדר קביעה פוזיטיבית של בית המשפט, שלפיה בוקינג ישראל היא הנתבעת בתיק – הרי שנקודת המוצא היא כי זו איננה צד להליך; קל וחומר, שלא ניתן לחייבה בעילת התביעה, כל עוד לא נקבע כי היא אכן הנתבעת בתיק. ישנן מספר דרכים שבהם יכול בית המשפט להביע את מורת רוחו מהתנהגותם של בעלי דין, כמו גם של צדדים קשורים להליך; חיובו של מי שאינו הנתבע, על-פי העילה שהתבקשה בכתב התביעה – אינו נמנה על אותן דרכים.

8. אמנם, בית המשפט לתביעות קטנות הוסיף בשולי פסק הדין וציין, כי "למעלה מן הצורך ובהתייחס לטענות שהועלו על ידי הנתבעת בענין השאלה האם הנתבעת שבפנינו הינה הגורם הנכון אליה יש להפנות תביעה זו (הנתבעת טענה כי את התביעה יש להפנות לבוקינג העולמית), אבקש להפנות לאמור ברע"א 3690/20 Booking.com B.V נ' יעקב שלוש, וכן להליך בבית המשפט המחוזי מחוז מרכז, מספר הליך רת"ק 59597-02-20 – אך בכך אין כדי לסייע. גם אם ניתן היה, בדוחק, לראות בדברים אלו, מעין רמיזה על כך שבוקינג ישראל כמוה כ'נציגתה' של בוקינג העולמית, סוף כל סוף לא היה בכך כדי לאפשר את חיובה של בוקינג ישראל בסכום הכסף שנקבע בפסק הדין. היותה של בוקינג ישראל 'נציגה' של בוקינג העולמית, לעניין המצאת כתב בי-דין, אינה הופכת אותה לנתבעת ישירה בתיק. אף אם מסקנת בית המשפט היא כי ניתן להמציא כתבי-דין לבוקינג העולמית, גם באמצעות בוקינג ישראל, משמעות הדברים לכל היותר היא, כי ניתן היה ליתן פסק דין בהעדר הגנה, נגד בוקינג העולמית; לא נגד בוקינג ישראל.

9. עוד אוסיף, במבט צופה פני עתיד, כי התרשמותי מההשתלשלות הדיונית עד כה, היא כי בבסיס התנהלותה של בוקינג ישראל ניצב חשש, שמא התייצבות לדיון, כמו גם הגשת כתב הגנה מטעמה, תתפרש כהסכמה שבשתיקה מצדה, לכך שייראו אותה כנתבעת ישירה בתיק, או למצער כ'נציגתה' של בוקינג העולמית (ראו: תקנה 163(ג) לתקנות). משכך, ומבלי להביע עמדה בשאלת היחס שבין החברות, ובשאלה האם בוקינג ישראל היא אכן 'נציגתה' של בוקינג העולמית (להרחבה בעניין זה, ראו: רע"א 3690/20 Booking.com B.V נ' שלוש (26.10.2021); רע"א 3170/22 Booking.com B.V נ' פלוני (29.6.2022)), נראה כי מוטב היה לזמן את בוקינג ישראל לדיון, תוך הבהרה כי בעת

הכרעה בשאלות שעל הפרק, לא ינתן משקל לעצם התייצבותה של בוקינג ישראל בדיון (להשראה, ראו: תקנה 169 לתקנות).

10. הערעור מתקבל אפוא בזאת; התיק יוחזר לבית המשפט לתביעות קטנות, שיכריע כחוכמתו בשאלת זהות הנתבעת, או, בהנחה שהנתבעת היא בוקינג העולמית, בשאלה האם בוקינג ישראל מורשית היתה לקבל כתבי בי-דין עבורה בתקופה הרלבנטית. צבר ישיבו לידי בוקינג ישראל את סכום הכסף שנפסק לטובתם בבית המשפט לתביעות קטנות, ואת ההוצאות שנפסקו לטובתם בבית המשפט המחוזי.

בנסיבות, לא נעשה צו להוצאות.

ש ו פ ט

השופטת ד' ברק-ארז:

אני מסכימה עם חברי השופט נ' סולברג כי במקרה זה יש להחזיר את התיק לבית המשפט לתביעות קטנות. במישור העקרוני, יש להצטער על כך שתיק בעל אופי צרכני מובהק נדרש לעבור שלוש ערכאות רק כדי לחזור לנקודת ההתחלה, תוצאה שמכבידה על-פי טיבה על מי שאינם "שחקנים חוזרים" וכל זאת על רקעה של עסקה צרכנית פשוטה. אולם, במקרה דנן דומה שאין מוצא מכך. הדבר נובע מכך שזיהוי ברור של הגורם הנתבע הוא הכרחי – בשלב ראשון לצורך ניהול ההליך עצמו, ובשלב שני, ככל שיידרש, לצורך אכיפתו של פסק הדין. בהתאם לכך, ובמבט הצופה פני עתיד, יש מקום לשוב ולהדגיש כי היבט זה ראוי להתבהר כבר בראשיתו של ההליך המשפטי.

ש ו פ ט ת

השופטת ר' רונן:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

לפיכך הוחלט כאמור בפסק הדין של השופט נעם סולברג.

ניתן היום, י"ח בתמוז התשפ"ב (17.7.2022).

שופט

שופט

שופט